

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseknél két hasábos petit sora 16 fill., többszöri beiktatásnál megfelelő engedélyment. Nyilttér sora 30 fillér.

Felolós szerkesztő:

Laptulajdonos:

Egész évre 12 kor., félre 6 kor negyedévre 3 kor.

Dr. DONOSZLOVITS VILMOS. OBLÁT KÁROLY.

Megjelenik vasárnap és csütörtökön

A városok terheinek könnyítése.

Az országos nagy bajok és gondok között, melynek most az egész magyar közvéleményt lefoglalják, ne feledkezünk meg a szűkebb lokális bajainkról. Nagyon helyesen fejtegette a mult hetekben Kossuth Ferencz a vidéki városok, első sorban a rendezett tanácsuaknak sanyaru helyzetét s óhajtanó, hogy fejtegetéseinek szelleme az intéző körök felfogásával párhuzamos legyen.

Hosszu és küzdelmes esztendőök óta huzódik a városi törvény ügye, s nem tudunk vele zöld ágra vergődni. A rendezett tanácsu városok névleges autonómiaja már valóban tarthatatlan helyzetet teremtett. Nem autonómia ez, hanem ketrecz, melyben a foglyul ejtett rab „szabadon” tehet két lépést előre és két lépést hátra, de ebben is megakadályozhatja az ő: a vármegye. A rendezett tanácsu városok nemcsak hogy megérették már arra, hogy a vármegye gondnoksága alól emancipálják őket, de fejlődésüknek egyenesen hátrányára van azon körülmény, hogy minden egyes dolgukba beavatkozhatik, minden egyes határozatát megsemmisítheti egy közvetlen fölöttes hatóság, a mely sok tekintetben egyuttal rivális is. A városi polgárság, mely az ő előjáróit választja, rendelkezik legalább is annyi intelligenciával és itélő képességgel, hogy a város élére olyan embereket tegyenek, akik ott helyüket megállják. Ezt a kvalifikált, a város ügyeivel közvetlenül ismerős előjáróságot akkor dezavarálja nem kvalifikáltabb elemekből alkotott vármegyeháza, mikor neki tetszik és a kormány előtt is inkább latba jő az ő szava, mint a városoké.

E méltatlan helyzetből egyszer már végre ki kell szabadítani a városokat. Autonómiát követelünk, a-

mely biztosítsa nekünk, hogy sorsunkról éppen olyan joggal és hatáskörrel intézkedhessünk, mint a szabad királyi városok. Amig ezt az utonómiát nekünk meg nem adják, addig szó sem lehet a vidéki városok intenzív fejlesztéséről. Folyton hangoztatják, hogy vármegyei ősi korhad, beteg intézmény, mégis ennek rendelik alá a modern élet liktető szervét: a várost. Hát ebben a politikában igazán nincsen se logika, se észszerűség.

Autonómiát nem akarnak adni, de terhet, azt bőséggel rónak ránk. Az állam feladatát képező közigazgatási, adóbejárási, közoktatási, közegészségügyi, utventartási, katonaelszállásolási és egyéb terhek országrészt a mi nyakunkra sózzák és főleg e terhek sulya alatt nyögnek a vidéki városok, melyek közül több száz perczentnél nagyobb pótdát kénytelen kivetni. Hát ezeket a terheket, vagy azoknak legalább legigazságatlanabb részét mikor veszik már le rólunk? Élünk, halunk az államért — a községnek csak a maradékot juttathatjuk.

Ellenben amiből egy kis jövedelmik lehetne, a fogyasztási adókra, a vámokra rátette kezét a hatalmas állam Irtoztatón felesigázzák a bor és sőr árát, amivel azt érik el, hogy a szegény nép komisz, vizzell és spirituszsal készített pálinkát kénytelen inni még most is, amikor már van sok és jó magyar bor. A pálinkából rémséges haszna van a mélyen tisztelt finanszminisztériumnak, ellenben a mi népünk züllik és pusztul!

E. D.

A Drakulics-Donoszlovits ügy.

— Esküdtészeki tárgyalás. —

A tárgyalás első napjának esti óráiban jelentek meg Szegeden az esti lapok, — a rikkancsok a krajczáros lapokat »Drakulics sajtóperé» kiállításokkal

árultatták. Egész Szeged izgatottan tárgyalta a sajtóper esélyeit. Feltűnt és a per kimenetelére nagy halást tett Drakulicsnak mindvégig jelen léte a tárgyaláson, — aki gúnymosolylyal hallgatta még a védtelen nő panaszos elbeszélését is. Nemcsak a hallgatóság község, de magán az esküdtbírósg esküdt igazainak arczára is nem egyszer kifejezést lett a lelki felindulás a hallott botránys esetek elbeszélésénél.

Drakulics mindjárt a vád előterjesztésénél elvesztette a csatát, — és valóban az a komikus helyzet állt elő, hogy a szerepör megfordult és az egész tárgyalás folyamán ahelyett hogy vádolt volna, védekeznie kellett, mert Donoszlovitsék nyomról-nyomra, mindég fokozottabb rohamot intéztek Drakulics ellen, oly súlyosokat és tanukkal igazoltakat, hogy azok ellen még védekezni sem lehetett, csak lépésről-lépésre hátrálni.

Dr. Tetéleni a vád képviselőjéig indokolta a 27 vádpontból 20 vádpont visszavonását: A védelem az oka annak, hogy a vádnak most kell vissza vonnia a 20 pontot, — mivel a beadott vádiratot és annak egyes pontjait ki nem fogásolta, így tehát nem volt alkalma a vádnak, hogy a 20 pontot visszavonhassa. (Derültség.) Ha a védelem azokat kifogásolta volna, úgy valóban azokat vissza kellett volna azonnal vonni, mert azok valóban becsületsértést nem tartalmaznak. Mert ha a visszavont pontokat sorba vesszük — úgy azt látjuk, hogy ott azokban csak az van mondva, hogy Drakulics verekedett, felpofozták, korcsmák-ból, tánczeremből kidobták, pékek megverték stb., hát az igaz, nem valami kellemes, sem pedig nem alkalmas arra, hogy valakinek jó hírnevet adjon, — no de ez úgy társzik Bácskában szokás, — és azért ott az illetőt még becsületes embernek tartják. — Tehát ezek nem képeznek becsületsértést. (Derültség az esküdek padjain.)

De hogy ha már valakinél azt mondják, mint dr. Drakulics Pálról vádolt

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatos szer:

Sirolin

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, valamint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozók-nál influenza után ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt gyermekek is szeretik. A gyógyszer-tárban üvegenként 4. — kor-árt kapható — Figyeljünk, hogy minden üveg alatt ezéggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel Svájc.

állította, hogy pazar költségek, hogy ezáltal sok jó hiszemű embert lépze csall, hogy Drakulicsot viczinális vasutal Vojnic akkori főispán lábáról leszedte, hogy a congressuson krakereléskedett, humbugot csinált, hogy ő hazugságból és ferdeségből él, hogy magán élete és politikai megbízhatósága hazugság, hogy idegen pénzeket beszerpelt és megtakarított; — ezek igenis becsületsértések a legnagyobb mértékben. Ezeket tehát fenntartja.

Dr. Balassa védő erre így felelt: Nagyon is furcsa, hogy a vád a védelemel okozza azért, hogy nem siettel ideje korán a vád segítségére. Ő még ilyen nem hallott. A védelem nem a kiragadott 27 pontot, hanem az egész cikkeknek minden egyes állítását, minden egyes mondatát, minden egyes kifejezését, sőt betűjét is kész igazolni és bizonyítani, — sőt azt kéri és óhajtja is, nem pedig mint a vádló teszi, hogy egyes mondatokat kiragadjon és mivel az egészzel szerves összefüggésben levővel is megszakadna az értelem, érthetetlen lenne és a bizonyítás alig lehetne meggyőző. Már pedig azért jött ide főmagánvádló, hogy teljesen idegen, független 12 polgár ítéljen felette, — de a t esküdt urak csakis úgy formálhatnak maguknak tiszta, átlátszó képet a helyzetről, ha annak minden egyes része megvilágítva lesz, — itt homályba tehát semminek sem szabad maradni. Aki fél a teljes, tiszta világosságtól, annak már alig lehet igaza, — már pedig itt el kell dölnie annak, hogy igaza van-e Drakulicsnak, midőn azt mondja, hogy Donoszlovits őt megrágalmazta és igaza van-e Donoszlovitsnak, midőn Drakulicsról a cikket megírta és igazat írt-e?

Határozottan állíthatom most már, hogy főmagánvádló megijedt az itt felvonult 20 tanutól, — jónak látta a csöndes visszavonulást. De ha a tanuk nem jelentek volna meg, úgy meggyőződésem az, hogy a 20 vádpontokból egyet sem vont volna vissza a főmagánvádló. A manőver tehát nem sikerült, a puská visszafelé sült el, — ez a visszavonás már elegendő t. esküdt uraim, hogy ítéletet alkolhassanak maguknak főmagánvádlóról.

A kir. törvényszék hosszas tanácskozás után, élénk és feszült figyelem közölt kijelenti, hogy a megjelent összes tanukat kihallgatja, hogy az összes inkriminált (27 pont) pontokra a bizonyítást elrendeli és a védelem által kért összes iratok felolvasását elrendeli, kivéve dr. Nikolics György röpiratát, mivel az oly dolgokat tartalmaz, melyeket az egyes tanuk lesznek hivataly bizonyítani. Walter vallomását nem olvassák fel, mivel csak megerősíti dr. Nikolics vallomását.

Miért nem jelent meg Nikolics?

Rendkívül érdekes és heves vita fejlődött ki dr. Nikolics meg nem jelenése miatt. Dr. Nikolics beadványt intézett, melyben bejelenté távol maradását azért, mivel ő tb. rendőrfőkapitány és mint hivatalos közeg hivatalos titkot árulna el, azt pedig nem teheti, míg felettes hatósága attól fel nem menti. Védő. Kéri a

törvényszéket, hogy Nikolicsot sürgönyileg rendelje be és ha kell, karhatolommal állíttassa elő. Mert Nikolics nem tényleges hivatalnok már, mert Nikolics nem is tudhatja mire fog kihallgatni és végre Nikolics már elárulta(?) a titkot, hisz valamást tett a vizsgálóbíró előtt! Donoszlovits: En is kérem Nikolics megidéztetését annál is inkább, mert kifogása helyt nem foghat azon ténybeli körülménynél fogva, hogy Nikolics nem őrizhet már meg hivatalos titkot ez ügyben, mert az iratok közt elfekvő röpirat példány tanúsága szerint az általa gondosan őrzött titkot már elárulta azzal, hogy arról röpiratot adott ki, és nemcsak zombort árasztotta el azzal, hanem azt az összes országgyűlési képviselőnek is megküldötte.

Okmányok felolvasása.

Fel lett olvasva a tisztviselők fizetés rendezéséről szóló közgyűlési tudósítás, melyről kitént, hogy Drakulics két ízben is őszinteség hiányával vádolta Dr. Donoszlovitsot.

Fel lett olvasva a „Rákok“ című cikk, — melyről kitént, hogy az egy éles de minden személyes sértést nélkülöző objektíven megírt cikk, — de a melyben be is igazolja Donoszlovits, hogy miért tartja ő Drakulicsot őszinteség hiányában levőnek

Fel lett olvasva Drakulicsnak Donoszlovitsot élesen megtámadó cikke, hol a sértések egész halmazát zúdítja — minden indokolás nélkül — Donoszlovitsra.

Fel lett olvasva Donoszlovitsnak felelete.

Azután felolvasták a zombori rendőrkapitányságnak áttett büntügyi iratokat. Az egyikben igazolva van, hogy Drakulics Rác Soma tanárral a Csitaoncizában verekedett, — mellékelve van Dr. Poppovits István látlelete, hogy Drakulics szerdes—kékes bőrelszinesedések szenvedett, — fel lett olvasva a zombori járásbírótság beszüntető határozata és így Rác Soma felmentése.

Fel lett olvasva a zombori rendőrségi iratok közül egy akta, melyben igazolva van, hogy Drakulics botrányos korcsmai verekedés miatt el lett ítélve.

Fel lett olvasva a zombori rendőrkapitányság Sándor Béla főispánhoz történt hivatalos jelentése Drakulicsnak egy botrányos részegség és verekedésből kifolyó jelentése.

Felolvasták a zombori rendőrkapitányi hivatal erkölcsi bizonyítványát Drakulics Pálról, mely azt bizonyítja, hogy Drakulics botrányos részegségek és korcsmai verekedések miatt többször rendőrileg büntetve lett.

Felolvasták a „Bácska“ azon közleményét, melynek czime „Fényes estély országgyűlési képviselőnkéül“ — egész terjedelmében, melyből kitént, mily pazar vendégszolgálat volt az, hogy a viczinális vasut újabb 40 ezer kor. megszávatatása csak utána következett, hogy ezen az estélyen hatvanan vettek részt, a város notabilitásai mellett, ott voltak a város összes haladó párti tagjai még az iparosok és paraszt városi obstinárok — és nagy derűtséget keltett a felolvasott francz. étlap is. Ezen étlapra a vádló

később azon megjegyzést tette, hisz országgyűlési képviselő úgyszólván köteles a szokásos vacsorát adni, és néhány font vesepecsenyét, paprikát, meg bor feladása még nem pazar költsékezés.

A védő kérelme.

Balassa dr. védő újlag kéri dr. Nikolics röpiratának felolvasását, melyből szintén ki fog tűnni aktaszzerűleg Drakulics egész élete dióhéjban.

Markbreit Imre vallomása felolvasások, melyet a vizsgáló bíró előtt vallott — jelesül, hogy két év előtt Drakulics az Oipheuban Markbreit kalapját ok nélkül annak fejéről leütötte, a miért Markbreit Drakulicsot arcul ütötte, a mely után párbaj volt és Markbreit Drakulicsot az orrán végig vágta.

Tanuk vallomása.

Első tanu volt Reiter Oszkár nagybecskereki rendőrfőkapitány. Részletesen elmondja, mint ütötte tüveggyel fejbe Drakulics Fernbach Antal nagybirtokost. Ez 18-20 év előtt történt. Azon kérdésre hogy tud-e még valamit Drakulicsra — nemmel felel. Donoszlovits: Mondja meg tanu ur, volt-e már akkor Drakulicsnak társadalmi pozíciója? Volt. És mőta van Ön távol Zomborból? 18-20 év óta. Tanu esküdt tett vallomására.

Sass József vasúti tisztviselő határozottan vall. Részletesen elmondja, hogy a mult évben Drakulics mint hánt vele a zombori pályaudvaron szolgálat közben. Le szemtelenezte, hazugnak mondta, zubonyát rágatta, öklét kétszer is mellére tette és lügdöste. Dr. Márton József bíró: Nem volt ittas Drakulics? Nem, mely időben történt ez? Reggel 8 óra 15 perczkor induló gyorsvonatnál, volt ott közönség és látta ezt? Igen. Dr. Gerhauer J. bíró: Ön azt mondta, most Lugoson van, — büntetésből el lett helyezve, hát kérden mi volt ennek az oka? Sass: Én ebből az ügyből kifolyólag két tanu aláírásával feljelentést tettem a szegedi tüzletvezetőségnél, mert nekünk ez a forumunk és ez ügyből kifolyólag össze is vesztet a zombori állomásfőnökkel és így át lettem helyezve Lugosra. Dr. Gerhauer bíró. Arra én is kíváncsi vagyok, — mai napig semmi sem! Bíró: mondja csak tanu, a zombori vasúti tisztviselőkkel is úgy bánik, vagy csak önnel, talán azelőttől valami okot szolgáltatott Ön arra? Zomborban a vasutasok már jól ismerik e téren Drakulicsot, némelyek félnek is tőle, én is örülök, hogy onnan elmentem, — de én Drakulicsot ez inczidens előtt nem is ismertem. Tanu esküdt letette.

Rucska Gizella az ujdéki vasúti állomás csinos pénztárnoknöje elmondja mult év egy éjszakáján történt esetét. Szolgálat közben fél árú jegyhez igazolványt kért — mert az előírt kötelessége — Drakulics durván sértögette, tettelességgel fenyegette és nő becsületességében gyalázta. Dr. Gerhauer bíró. Hát mégis hogy adott neki jegyet? Rucska: Drakulics kivette végre az igazolványt és dühösen mellemez vágta, az földre esett, fölvettem és láttam, hogy ő Drakulics nevű országgyűlési képviselő. Bíró. Feljelentette Ön Drakulicsot: Én

direkte nem, hanem a főnököm és ezért az úvidéki kir. törvényszék el is ítélte Drakulicsot 200 koronára. Tanu meg lett esküdttve.

Paul Kálmán ügyvéd: Vallja az elnök kérdéseire: közvetlen tapasztalásból tudom, hogy Drakulics durva, goromba természetű, ezen fellépéstől bizonyos pozíciót szerzett is magának, mert az emberke félték tőle, sok esetben terrorizálta őket az ilyen fellépéssel, ügyvédi dolga alig van, nem áll arányban költsége az ügyvédi jövedelmével.

Tetétleni: Tudja-e tanu ur, hogy Drakulics 3-szor is örökölt? Igenis tudom, ha tetszik meg is mondom precízse mennyit. De abból nincs már semmi, a mi van, tele van adóssággal. Tudja-e tanu, hogy Drakulicsnak emeletes háza van Zomborban a fő utcában? Az az őskorban volt az övé! (Nagy derűség és mosolygás az esküdtek padjain.) Dr. Gerhauser bíró. Tudja-e tanu, hogy Drakulics a fuzió előtt átment a kormánypartba és honnan tudja, hogy ezért a vicinális engedményt kapta? Ó hivatalosan nem lépett be a kormánypartba, hanem az a hit impregnálódott általában mindenkiben, hogy mivel Drakulics egyszerre éppen azokkal tart nagy barátságot és hívta őket vacsorákra, akik éppen mind 18 karatos Bonffysták voltak és vele és a volt nemzeti párttal ellenségek voltak, hogy akkor éppen azok báró Vojnits főispánnal intim viszonyban voltak, kik velünk volt néhány nemzeti pártiakkal még mindig haragot tartottak — és hogy akkor kapta Drakulics az óbecse—zombori vicinálisra az engedményt, — ez volt az oka annak, hogy őt mindenki a Bánffy táborában levőnek tudta idelen Zomborban. Hogy odálon Budapesten mit tartottak felőle gróf Apponyi és a nemzeti pártiak — azt én nem tudom.

Doncszlovits. Tudja-e tanu, hogy az utolsó választásnál a Széchényi párt vezérémberei felkerestek engem egy nagy küldöttséggel, a kritikus napokban — felkérendő, hogy én Széchényi mellett foglaljak állást és mi a meggyőződése ebből kifolyólag? Tudni nem tudom, de hallottam, mert az egész városban beszéltek, hogy Donoszlovitsnál ilyenféle küldöttség volt. Az azonban határozott meggyőződés, hogy Donoszlovits nem támogatja Drakulicsot, úgy az képviselőnek nem lett volna megválasztva. Tanu az esküt letette.

Hiltl Sándor tanu következett most, 2½ évig Drakulicsnál iroda vezetői minőségben alkalmazott irnok, jelenleg kulai szolgabírói irnok. Elnök kérdéseire előadja, hogy Drakulics Pál durva, erőszakos szokott lenni, alig volt püre, mely alig jövedelmezett annyit a mennyi neki fizetésre kijárt. Ügyvédi dolgait sosem végezte maga, vagy csak ritkán, rendesen helyettese, ügyvédi irodája nem jövedelmezett annyit, a mennyit ő költsékezett. Dr. Donoszlovits: Mondja meg tanu, hogy ha semmi dolog ott nem volt, hát mi volt tulajdonképp az ön hivatala, foglalkozása Drakulicsnál? Reggeltől estig váltókat rendezni. A felek váltóit? Dehogyan, — az ő privát váltóit. Tudja-e közvetlen tapasztalásból, hogy én fáradtam-e Drakulics megválasztása érdekében. Hogyne tud-

nám, hisz én is ott voltam; az 1892 évi választásnál Donoszlovits úr sokat tett Drakulics érdekében; — az utolsó választásnál pedig, ha Donoszlovits nem támogatja Drakulicsot, úgy a bunyevácok és magyar iparosok nem támogatják és Drakulics nem lett volna képviselőnek megválasztva. Elnök: Hát ön is támogatta? Az első választásnál igen — bele is került 3500 forintomba. Tanut a kir. törvényszék megesküdtette.

Dr. Fratricsevics Aszt Vince zombori ügyvéd. Beszélje el — mondja az elnök — mit tud a vicinális vasutáról és miért lépett ki a zombori haladó pártból? Én úgy tudom, hogy az óbecse—zombori vicinális vasutat dr. Drakulics Pál és dr. Dimsics budapesti ügyvédek kaptak mint engedményesek. Zombor város már egyszer erre a vasutra 80 ezer koronát már megszavazott, — és az idén nem rég, a közgyűléstől a vasutra újabbán még 40 ezer koronát kértek? Elnök: Kik? Fernbach József és társai, — így volt a közgyűlési tárgysorozatba fölvéve. A haladó párti gyűlésen nekem feltűnt, hogy ott a hangadó elemek pártatározat mellett erősen agítálnak, köztük Drakulics is. Erre én felálltam és nyíltan megkérdeztem Drakulicsotól, hogy érdekelve van-e ezen vasutnál, mire ő határozottan azt felelte, hogy igen. Ekkor én elhatároztam magamban, hogy ebből a pártból kilépek. Elnök: és mondja meg, miért? Hát kérem azért, mert én mint városi bizottsági tag, nem tudtam lelkiismeretemen meggyőzőnek találni, hogy egy olyan pártnak tovább is tagja legyek, mely a közügy rovására személyes érdekeket ily kivívó módon támogatja. Elnök: és a közgyűlésen ezen párt tagjai meg is szavazták a 40 ezer koronát? Igen, valamennyi. Tanu vallomására az esküt leteszi.

Sztolisics Jakab zombori lakos vallja, hogy hallomásból tudja, hogy Drakulics durva, erőszakos. Azt tudja, hogy a nép nem szereti, de hogy elvesztette a bizalmat, azt nem tudja. Donoszlovits: mondja meg tanu, ott volt-e ön azon a nagy értekezleten a fekete ló vendéglőben, melyet én hivatam tavaly össze, és ott nem hallotta, hogy Drakulics ellen kifakadások voltak, hogy Drakulics mind képviselő nem törődik a hallatlan magas III. osztályu kereseti adó kivetése ügyében? Ott volt ön is, mikor én ezen ügyben deputációt vezettem Győrffy pénzügyigazgatóhoz. — Mindenhol ott voltam, de hogy a nép bizalmát elvesztette volna Drakulics iránt, azt nem tudom. Donoszlovits: Hát tudja-e hogy én Drakulicsot az utolsó választásnál támogattam. Ez igaz, — ha doktor ur akkor nem támogatja, úgy Drakulics megbukott volna. Donoszlovits: Ott volt ön is azon küldöttségben, melyet a Széchényi párt hozzám menesztett? Igen ott voltam. Akkor azt mondta, én nem támogatom Drakulics személyét, hanem Drakulics személyében gróf Apponyi Albert elveit. Tanu a bíróság megesküdteti.

Lugumerszky Plátó zombori kereskedő. Elnök: mit tud ön Drakulics durvaságairól, sértette őnt valamikor Drakulics? Hogy seves vért és nagyon erőszakos, azt tudom. Engem egyszer Lallosevics Jásó volt nemzeti párti alelnök meg-

hívott délután konferenciára a saját házába. Ott voltak urak, mester emberek 20—25-en. Es egy ügyben ellenvéleményben voltam és azt meg is mondtam ott. Ekkor Drakulics felkelt, oda jött hozzám és hangosan azt mondta. mit keres maga itt Lugumerszky, ki hívta ide magát? Ekkor én fogtam a kalapomat és azt mondtam, hát akkor nekem nincs itt többé helyem. Elnök: Tagja volt ön annak a pártnak? Igen. Meghívta őnt valaki oda? Igen, a házi gazda, kétszer is küldött értem, hogy eljöjjenek bizonyosan. Hát megszégyenelve érezte ő maga akkor, midőn Drakulics azt kérdezte öntől, hogy mit keres ön ott? En nem szégyeneltem el magam, — én csak elmentem. — Hát a kongressusi választásnál erőszakoskodott Drakulics? Én nem tudom, — de azt beszélte.

Drakulics Pál: Ön egyházközségi tag volt ugyebár, hát mondja meg nem-e elnököltem én mindig? Mindig nem, csak ha Zomborban volt, de máskor az alelnök vezette a választmányi ülést. Tudja-e, hogy én sürgönyileg leköszöntem az állásról? Ez igaz. Dr. Donoszlovits: Mondja csak meg a tanu ur, hogy mennyi volt a pénztári adósság, mikor Drakulics lett elnök a hitközségnél — és mennyi most az adósság, mikor ő leköszönt? Hát akkor is volt adósság, most is van adósság. Donoszlovits: mondja meg azon ideig míg Drakulics elnökük volt — tett-e ő valami különösebb dolgot, értem ez alatt, hogy a hitközség vagyonát vagy az ügyeit előbbre vitte-e. Ezt én nem tudom. Donoszlovits: Pedig tudnia kellene, hisz választmányi tag volt. Amit nem tudok, nem állíthatok. Tanu a törvényszék megesküdteti.

Elnök: Most áttérünk a kongressusi választásra. Vádlotthoz: Mondja meg, mikép értette ezt a kifejezést: „Vagy nem-e volt humbug az, amit a kongresszus választáson véghez vitt? Dr. Donoszlovits: Ugy értem, hogy Drakulics se liberális se radikális programmal nem lépett fel, hanem személyi programmal, amit Zomborban minden szerb tudott. Czélja volt bármi módon a kongresszuba bejutni, hogy ott Brankovics patriarchának szolgálatokat tegyen, — kivált azon a téren, a melyben a patriarha akkor is szorongatva lett, bizonyos Gruics hírlapíró által leleplezett ügyben; — és azonkívül célja volt, hogy a szerb radikálisok elnyomásával a kormánynál érdekeket szerezni, hogy a cultusministeriumnál osztálytanácsos legyen, a szerb egyházi ügyek előadója. Két választás volt, Drakulics párt elenyésző csekély volt az ellenpárthoz képest. Az elsőnél megválasztották pressióval és szabálytalansággal, a második választásnál maga Drakulics erőszakoskodott a választási helyiségben, a választókat brutálisan megtámadta, azok seregostól el lettek utasítva, sőt nagy befolyásával indokolatlanul még katonaság is megjelent és megfélemlítette a választókat: A második választás is megsemmisítette a megelőzőt vizsgálat alapján a kongresszus. — A harmadik választásnál már fel sem mert lépni. A kongresszuson oly viselkedést tanusított, hogy ott lehetett és ha el nem távozik, hát kidobták

volna. Kérem erre a tanukat kihallgattatni és Dr. Miladinovits Zsárkó hírlapi cikkét felolvastatni. Elnök ezt elrendeli.

Pavkovics György görög keleti diakonus, zombori lakos. Elmondja, hogy a szerb nép elfordult Drakulicstól, mert Drakulicsot nem akarták kongressusi tagnak megválasztani, mert ő se liberális, se radikális, se neutralis. Teté tleni dr. Persze hogy nem, — mert Drakulics ő maga egy program. Pavkovits: igen, igaza van, személyes érdek programja van. Elnök: hogy érti ezt? Hát ő erőszakal, minden áron be akart jutni a kongresszusba és így — azt beszéltek mindenhol — hogy akkor ő a kultusz miniszteriumban osztálytanácsosi állást fog kapni. (Derültség az esküdtek padjain.) Kétszer volt választás és ott erőszakoskodott Drakulics.

Elnök: hol erőszakoskodott és mikép? A választás helyiségében inzultálta a megjelent választókat gyűjtőgató, betyároknak, lopóknak nevezte azokat, kik nem szavaztak rája. Elnök: hát Drakulics mit keresett ott — választási elnök volt talán? Nem volt, csak ott volt mint jelölt. Hát ki volt az elnök? Dr. Vujics János ügyvéd. Es ezt az elnök túrta? Hát mit tehetett — ő is kikapott volna. Vagy talán az elnök is Drakulics párti volt? Drakulics Pál: On azt mondja, én kétszer ott voltam a választási helyiségben és ott a választókat inzultáltam, — ez nem igaz! — és felháborodott hangon akarja folytatni, de az elnök rendre utasítja, mire Drakulics kijelenti, hogy ő az első választásnál nem is volt Zomborban, ő Budapesten volt. Pavkovics: Hát úgy is van, amint mondtam, ön Drakulics nem is volt ott az első választásnál, csak a második választásnál, ott erőszakoskodott, de később is ott volt, vagyis másodszer, mikor a kongresszus a vizsgáló biztot kiküldte — akkor is erőszakoskodott. Elnök: Ön is a kongresszus tagja. Igen, meglettem választva. Mind a két esetben megsemmisítették Drakulics mandátumát? Igen. Miért? Mert kiszült, hogy ő nagy kisebbségben volt és mégis erővel megválasztották. Teté tleni. Sok mandátumot semmisített meg a kongresszus? Nem sokat, alig 9—10-et. Balasavédő: Az első választásnál százakra menő többsége volt az ellenpártinak. Igen. Hát a második választásnál is annyira volt? Igen. És a második választást megvívta valaki? Igen — egy kiküldött bizottság és ott sok szabálytalanságot konstatált. Hát harmadszor ki lett megválasztva? Az ellenpárti, — mert akkor már Drakulicsot nem is merték felléptetni. Hát a karlovai kongresszuson hogy „krakellereskedett“ Drakulics? Kérde az elnök, — mondja el. Drakulics ott is elkezdte szidni, — de nem csak a nagy radikális pártiakot, de az egész kongressust, — csunya szavakkal; — akkor nagy lármá volt, szidták vissza a Drakulicsot és akkor... Drakulics közbe szól: én kimentem. Elnök: És ha akkor Drakulics ki nem megy? — Hát kérem, akkor talán kidobták volna. (Zajos derültség a hallgatóság és esküdtek padjain.) Elnök: Mondja meg tanu elvesztette-e Zomborban Drakulics a nép bizalmát — és miért hiszi ezt?

Igen, nagyon is elvesztette, — a kongressusi választások miatt, de a társadalmi viselkedései miatt is. Tanu vallomására megesküdött a bíróság.

Maglics István, zombori kereskedő mindenben megerősíti Pavkovics György előbbi vallomását — végre azt is említi, Pavkovics és Lugumerszky is említi, hogy a nép bizalmatlanságot akart neki szavazni népgyűlésen, aláírás iverket is cirkuláltak, a melynek a fején ott volt nyomtatva bizalmatlansági aláírás Drakulics Pál kongressusi, politikai és társadalmi viselkedései miatt. Alá is írták néhány nap alatt 35—40 tekintélyes ember. — Elnök: És miért maradt el a népgyűlés? Azért, mert megbeszéltük, hogy hagyják el ezt most és ne csináljuk mi magunk szerbek ezet egy szerb ember ellen, — majd ha a magyarok ezt kezdik, akkor majd mink is oda csatlakozunk. Hát ez elmaradt, — de a nép még mindig azon van, hogy csak csináljunk neki bizalmatlansági népgyűlést. Tanu letette az esküt.

Ezután elnök felolvastatja dr. Miladinovics Zsárkó rumai ügyvédnek a „Zásztava“ című hírlap 155. számának Dr. Drakulics Pálhoz intézett nyíltlevelét hites szerb tolmács által lefordított felszólítását, melyből kitűnik, hogy Drakulics Dr. Miladinovics Zsárkótól két hét mulva kért fegyveres elégtételt a kongresszusban lefolyt sértésekről. — mit Miladinovics visszautasít és kijelenti, hogy Drakulics Pál dr. „csűrési csavarással és hazugsággal él.“ —

A vadászskürti csata.

Vill József, Pékmester Zomborban. A vadászskürti nagy csatát így adja elő. Néhány év előtt — 1894. év körül én elmentem a Vadászskürtbe, ott Weisz Henrik gőzmalom tulajdonos és Appelscher Ferencz pékmester találtam, akik iddógáltak a nyári helyiségben. Távobbb tőlünk ült Drakulics, akkori képviselő, Birvatszky György, Fernbach Bálint urak. Weisz akkor Koczkár párti vagyis kormánypárti volt, — Appelscher meg Drakulics párti. Appelscher azt mondta, most oda megyek a képviselőhöz, megtudni mi van az én disznó peremmel, és átment Drakulics asztalához. Láttam ott leült, — de nem sokára vissza jött hozzánk és azt mondta, no én szépen jártam, — ott jó összeszidtak, minek vagyok én veled Weisz, téged betyárnak, bűdös svábnak és más csunyának mondtak. Erre mérges lett Weisz és Appelschferrel vissza mentek ketten Drakulics asztalához, mit beszéltek — nem tudom, de láttam, hogy Weiszt is meg Appelschfert kezénél fogdosták és veszekedtek, szidták egymást. Egyszerre csak láttam, hogy a Fernbach Váli meg Birvatszky az Appelschfert karfonogja, a Drakulics meg a Weiszt és szépen mennek a kapu felé, ahol a kávéházi bemeneti ajtó van. Én azt gondoltam, hogy a kávéháza mennek, — kellert hívtam, fizettem vagy beszéltem, azt nem tudom már, csak azt láttam, hogy a két ur nem vezette be Appelschfert a kávéháza, hanem az ajtóhoz vitték, a kaput kinyitották és Appelschfert azon kilökték. A Weisz kirántotta magát és bement a kávéháza, egy asztalhoz leült, hová én is bementem és ott melléje leültem és bort hozattuk. Odébb egy asztalnál ültek Dra-

kulics, Fernbach vagy ki volt ott — nem tudom, de úgy gondolom a Szemző Karcsi is ott volt. Ekkor a Drakulics szidta a Weiszt, Weisz meg átkiabált Drakulicsnak. Egyszer én kimentem földre, — mikor bejöttem hát láttam, hogy a Drakulics hüvelyk uja vérzik és a Weisz szája, arca véres és a földön feküdtek és verekedtek, alul volt a Weisz és még kettő vagy három ott gurultak a divánnál. Ekkor én nagy méregbe jöttem, lebuztam a Drakulicsot a Weiszről, ordítottam, hogy már egyszer békeesség legyen, földhöz csaptam a Drakulicsot, rámasztam és ahol értem ott ütöttem, akkor fölkeltünk, leültünk az asztalunkhoz. Drakulics ekkor oda jött a mi asztalunkhoz és felült az asztalra és szidott minket — mi pedig őket vissza. Ekkor Drakulics a nála levő bottal fejbe ütötte Weiszt, a ki erre Drakulics kezéből a botot kicsavarta.

Elnök közbeszó: Hát hol voltak Birvatszky és Fernbach? Mindjárt kérem, Ez idő alatt egyszerre 5—6 molnár legény megjelent az ajtóba — bizonyára oda hívták őket, mert a malom a szomszédba van — és mikor azokat Birvatszky és Fernbach meglátta — akkor azokhoz mentek és az ajtón kimenne eltávoztak fiákeron. Még egy ideig ott volt Drakulics a Szemző Karcsival és akkor ők is ketten fiákeron haza mentek. Donoszlovits: mondja meg tanu, hány óra felé lehetett a veszekedés kezdete? Este 10 óra után és a kávéházban a verekedés vége? Nyár volt, világos volt, egy reggel 3 óra felé. Ment már akkor nép az utcán. Igen, a piacra már készülődtek az emberek és össze is csődültek a nagy lármára.

Tanu az esküt leteszi.

Birvatszky György zombori lakos (b. vármegyei aljegyző. Előadja, hogy a kérdéses időben este Drakulics és Fernbach Bálint társaságában a „Vadászkürt“ kerti helyiségében ildogáltak. Egyszerre csak oda jön Appelscher, oda tolakodott a mi asztalunkhoz, mi őt többször elutasítottuk, akkor Weisz is oda jött, szidott minket, mi Appelschfert a kapun kidobtuk, — Drakulics bement a kávéháza, ott mi történt nem tudom, — de mikor a nagy lármára a malom legények jöttek, akkor mi a Fernbachal oda mentünk, hogy azokat visszatarasuk, — vissza is tartottuk őket, — akkor fiákerra ültünk és hazamentünk. Hogy benn a kávéházban mi történt, azt nem tudom, mert nem voltam ott. Dr. Donoszlovits: Mondja meg tanu világos reggel volt már akkor? Gondolom igen. Nem emlékszik Drakulics feküdt azután néhány napig a kapott ütlegekben és megharapta valaki a hüvelyk uját? Azt én kérem nem tudom, de Weisz emlékszem, hogy hallottam, hogy beleg volt.

Fernbach Bálint, Teljesen ugyanazt vallja mint Birvatszky. Elnök: mondja meg bántotta-e valaki Drakulics asztalánál Appelschfert — pofon vágta-e ott valaki? Nem emlékszem, — nem láttam. Tolakodó volt-e Appelscher magaviselete. Igen, nagyon tolakodó. De hisz a tanuk azt vallják, hogy maga Drakulics megkínálta pohár borral Appelschfert és marasztalta? Nem, nem marasztalta. Hisz ő lekötö-

zottje volt Appelshofernek köszönettel tartozott neki mert kortese volt. Fernbach, Kérem én nem vagyok és nem voltam so kormányparti se nemzeti párti — én más párti vagyok és semmiféle köszönettel nem tartoztam ezeknek. (Élénk derűtlenség.) Elnök: nem önről van szó, hanem Drakulics és Appelshoferról. Tététleni kéri Birvasszky és Fernbach meghiteltetését. Balassa védő nem ellenzi. Elnök: Miután a két tanu vallomása némileg ellentmondásban van Will vallomásával, majd előbb kihallgatjuk Weisz és Appelshofer, ha kell szembesítjük és majd csak azután fog a törvényszék a meghiteltetésük iránt határozni. Két tanu urak benn maradhatnak a tárgyalási tereben.

Weisz Henrik. Tolmács utján némileg mondja el vallomását. Schweiczi honpolgár, zombori lakos, gőzmalom tulajdonos: 1893. — vagy 94. évben — biztosan nem emlékszem, nyáron este 10 óra felé Will, Appelshofer és én a Vadászúrt kert helyiségében idogáltunk. Távolabb állt Drakulics, akkori képviselő, Birvasszky és Fernbach Váli. Egyszerre csak felkelt Appelshofer és azt mondta, én 120 drb. kövér disznót eladtam Bécsbe — abból pöröm van, átmegegyek egy kicsit Drakulics-hoz aki nekem fiskálisom, és megkérdezem, mi van a pörömmel. At is ment — láttam ott le is ült, de nem sokára halottam, hogy veszekednek és láttam hogy a karjánál az urak fogdosták Appelshofer. Azután Appelshofer visszajött és azt mondta: no látod Weisz, ez a köszönet a Drakulicstól, hogy én az ő kortessa voltam, nemcsak engemet szidott össze, de tégedet is össze gazemberozett. Erre én méregbe jöttem és mondtam, — gyere most át velem, majd megkérdezem mi köze ő neki én hozzá. Atmentünk ketten Drakulics asztalához, ott én Drakulicsot kérdőre vontam, ő velem gorbombáskodott, szidott, én meg visszazidtam, ugyanezt tette Appelshoferrel is. Ekkor Birvasszky meg Fernbach megfogták Appelshofer a karjainál és a kapu felé vezették, én és Drakulics utánuk mentem, azt gondoltam a kávéházba bemennek, mert a kapu alatt van a kávéházba a bejárat is. Egyszerre csak azt láttam, hogy a két ur a kapu alatt dulakodik Appelshoferrel a kávéház ajtó előtt, majd odajutnak az utcai kapuhoz és azon kilökték Appelshofer. Engem is így kezdtek vezetni, de én kirántottam magam a kezeikből és bementem a kávéházba, hová Will is utánam jött, leültünk egy asztalhoz. Drakulics is bejött, ott volt a Szemző Karcsi is — aki most főszolgabíró Hodságon — és még ki, arra már nem emlékszem, de alighanem a Drakulics irnoka a Hiltl Sándor is ott volt. Itt is Drakulics átkiabált hozzánk „svabischer Hund, svabischer betyár“ — nek mondott meg „hergeloffenernek“ — én meg vissza kiáltottam neki hogy ő az. Egy alkalommal Will mellőlém felkelt és az udvarra kiment — dolga után. Ekkor ezek látták, hogy magam vagyok, kurázsit kaptak, oda jöttek 8 vagy négyen az én asztalomhoz. Elnök: Drakulics is? No igen! Engem megragadtak és cipeltek az ajtó felé, és mikor én láttam hogy mi az ő szándékuk, hogy engem ki akarnak

dobni, én is kurázsit kaptam, hirtelen lehajoltam — így ni (mutatja) akinek csak a lábát elkaphattam át öleltem és magamhoz rántottam és azok egymásra hanyatt estek. Drakulics feje a díván végére vágódott, a teste a földre esett, én rá estem — és azután ott egymást úgy ütötte ökölrel ahogy tudta. (Nagy derűtlenség az esküdtek padjain.) Én azután Drakulics alá kerültem, ő fogtogatni kezdett, de egyszerre csak Drakulics hüvelyk uja az én számba került. Ekkor én gondoltam: „no wart du Hund, mit ter Hand werst du nicht mehr schlagen.“ Amint csak birtam az ujába haraptam. Ebben a perczen jött be Will és látta hogy az én szám vérzik, mert én beharaptam a csontig a Drakulics ujába, — akkor már Will is megvadult, mert addig békés volt, lehuzta én rólam Drakulicsot, földhöz vágta, ráment és verte, dühösen ordította káromkodva majd meglátom én hogy nem e lesz már egyszer békesség. Azután mi az asztalhoz leültünk, ekkor be jött már az Appelshofer is az utcáról. Drakulics valamilyen rongyal bekötötte az uját, megint oda jött a mi asztalunkhoz, — rá, felült az asztalunkra, lóbázta a lábát és ismét minket betyároknak nevezett és szidalmazott. Elnök: mondja csak, hát maga nem szidta vissza? De igen, azt mondtam neki, (Drakulics-hoz fordulva) „Das ist ein schand das Zombor Stadt so ein Ablegat hat, so ein Niemand, so ein Mist, so ein“ itt oly kifejezéseket mondott tanu, hogy azt lenyomatni nem lehet. (Az esküdtek nagy megütközéssel néztek Drakulicsra, — aki gúny mosolyal hallgatja mindezt.) Elnök: mondja tovább mi történt? Hát így mikor egymást szidtuk, Drakulics kezébe bot volt és azzal nekem a fejem tetejére ütött, mi fölugrottunk, én a botot megkaptam és kezdem kicsavarni Drakulics kezeiből, el is vettem a botot. Ekkor megint nekünk akartak jönni, de akkor az ajtóban megjelentek „meine gescheketi.“ Elnök: magyarázza meg mi ez? Hát kérem az én embereim a molnár legények, valami 4–5 volt ott lapátokkal, kik a szomszéd gőzmalomból átszaladtak, — és mikor ezeket meglátták az urak, akkor elvesztették a kurázsijukat. Ekkor én a botot oda adtam a molnár legényeknek, hogy vigyék haza. Az urak ekkor elszédtek, Drakulics még ott volt egy kis ideig, és ő is Szemző Karcsival elment fiakeron. Ekkor én azt mondtam az én pajtásaimnak, no mert mi győztünk — most mi is sampanyert iszunk és meg is ittunk egy üveggel.

Balassa védő: Mondja meg tanu milyen bot volt, amit elvett Drakulicstól. Hát az kérem séta páloza volt azt Drakulics Gróf Apponyitól kapta ajándékba 3 vagy 4 arany karika volt rajta, valami irással. Ez a bot vagy két hétig nálam volt. Egyszer én találkoztam Szemző Gyulával, — ő kérdezte tőlem no Weisz mi újság, — mert kérem az tisztességes és ugyan barátságos egy ember, — én azt mondtam neki hát most én is képviselő leszek — mert már nekem is van egy botom gróf Apponyitól. Ekkor ő azt mondta, hogy adjam vissza a botot. Azután én beszélttem az én ügyvédemmel dr. Grüner Samuval, és az is ezt taná-

csolta nekem, hogy adjam csak vissza a botot. Ekkor én vissza adtam.

Tététleni. Mégis csak furcsa, hogy ez az ember nem tud magyarul, kérem tolmácsot megkérdezni mióta van ő Zomborban, hogy nem tanult meg magyarul. Elnök: E kérdés nem tartozik a dologhoz. — Vádló és védő nem ellenzik tanu meghiteltetését, de előbb szembesítve lesz.

Appelshofer Ferencz. zombori lakos, pékmester és sertéskereskedő. Előadja, hogy az 1892 évi választásnál id. Szemző István, Dr. Donoszlovits és Kandler József eljöttek hozzá és rábeszéltek, hogy Drakulics mellett foglaljon állást. Ő megtette, mert Drakulics szomszédja és Donoszlovics orvosa neki, Kandler meg jó barátja. Egyébként a legnagyobb részletességgel ugyanazt vallja amit Will és Weisz vallott. De felemlíti, hogy ő nem tolokodott Drakulics-hoz át, mert még Drakulics egy pohár pezsgővel megkínálta, — de rája haragudni kezdett Drakulics hogy miért mulat azzal a betyár Weisszal aki Koczkar párti volt. Meghiteltetés ellen kifogás nem tétetik. Elnök: Ellentétet lát némileg Weisz, Will és Appelshofer — másrészt Birvasszky és Fernbach vallomásaik között, szembesítettek, — és védő közbe-magyarázta és kölcsönös felvilágosításai folytán némi lényegtelen differencia és el lett oszlata és így mind az öt tanu esküre bocsájtatt meg lettek eskedtetve.

Bálsateremből hogy dobták ki.

Staudacher József vármegyei hivatalnok előadja, hogy évekkel ezelőtt a zombori dalárda egy táncestélyt adott a Vadászúrt szálloda nagytermében, előkelő nagy közönség volt jelen. Én mint a Casinó dalárda tagja, rendező voltam, jelvényvel ellátva. Ugy 9 óra után feljött Drakulics sárosan, piszkosan, duhajkodva, hárnázva, sértegetve, be ment. Ekkor én mint rendező hozzá mentem és illedelmesen felkértem, jöjjön Ő ki és szándékom volt őt egy mellék asztalhoz leültetni. A felelet kérem az volt, hogy ökölrel vagy orron vágott, hogy azonnal csupa vér lettem. (Nagy derűtlenség.) Gondoltam magamban: no Staudacher kellett neked rendező lenni? (Altalános nevetés.) Elnök: mondja tovább mi történt? Mi történt kérem? Ahány kéz volt az mind Drakulics után kapott, — ütötték, verték és kidobták. Donoszlovits. Mondja meg tanu úr jogász volt akkor Drakulics, avagy volt-e már akkor valamely társadalmi pozíciója. Kérem akkor Drakulics ügyvéd volt s mint ilyennek társadalmi pozíciója volt.

Ismét dr. Nikolics György.

Elnök: Most átmegegyünk az ó-sztapári esetre, — melyről vádlott azt írta, hogy „a szegény ó-sztapári község lakóitól azt az összeget beseperte és vissza nem adta. . .“.

Dr. Balassa védő: Előterjesztést és indítványt tesz. Miután az ó-sztapári eset elbirálásán dr. Nikolics Györgyre okvetlenül mint tanura szükség van, de kivált tekintettel arra, hogy Nikolics György az iratoknál becsatolt nyomtatott rüpiratában is említi, hogy Ő az ó-sztapári ügyben mint érdekelt fél szerepelt —

újlag kéri dr. Nikolic György sürgős meghívását.

Dr. Tetétleni: Ellenzi Nikolic megidézését. Ellenzi pedig azért mivel Drakulics Pál képviselő ezen megjelent röpirat miatt a budapesti sajtóbírótság előtt pert indított, ezen per ott el lett tárgyalva, azért Dr. Nikolic György el lett ott ítélve és meg is lett büntetve, tehát azt újlag itt megbolygatni fölösleges, mivel az ósztapári eset fölött már ez alkalommal a budapesti esküdtbírótság ítélkezett.

Dr. Donoszlovits. T. esküdtbírótság. Ezen nyilatkozat után nekem itt Dr. Nikolicot meg kell védelmezniem. Mert dr. Tetétleni a főmagánvádló igen tisztelt képviselője igen rossz akaratulag lehetett informálva, hogy ily valótlanságokat polemical publicat itt állítson. — Mert egy szó sem igaz abból, hogy Drakulics Dr. Nikolic ellen sajtópert indított volna, — de meg kevésbé igaz az, hogy ez tárgyalva lett volna és legvégül leghatározotabban állíthatom, hogy valótlan az, hogy ezen kérdéses röpirat miatt Dr. Nikolic el lett volna ítélve vagy meg lett volna büntetve. Nem. Mikor ez a röpirat megjelent, akkor ezt Drakulics, az ő rendes módja szerint, ahogy ezen ügyeket kezelni szokta párbajjal akarta elítélni (Decsy Zoltán és Linder György akkori képviselőkkel elégtételt kért,) de abba Nikolic nem ment bele; — hanem jóval később, egy képviselő választás előtt Drakulics Nikolic csal kibékült, — a helyet is megmondhatom, hogy kinél és mily alkalomból. Védő ügyvéddel én is kérem Dr. Nikolic megidézését, ha a t. törvényszék azt indokolva látja.

Elnök kihirdeti a törvényszék határozatát, dr. Nikolicot nem idézi meg, mivel az ósztapári eset elbírálására teljes és hiteles támpontokat nyújtanak a beszerzett bírósági ügyiratok, melyek most fel lesznek olvasva.

Dr. Tetétleni. Mivel az ósztapári ügyből kifolyólag Drakulics a felek ellen pert indított az apatini járásbírótság előtt viszon követelés címen, kérem esetleg e miatt a tárgyalást felfüggeszteni avagy az iratokat az apatini járásbíróstól sürgőnyileg beszerezni. **Elnök:** Mikor lett ezen per megindítva? Taval, vagy az idén, — nem tudom pozitív. **Elnök:** A törvényszék határozata az, hogy a vádló e kérelmével elutasítatik, mert nem igazolta azt, hogy a kérdéses pert Donoszlovits cikke előtt indította — meg Drakulics? **Tetétleni:** Ezen határozat ellen semmiféle panasz jelentek be. **Elnök:** Elfogadtatik.

Az ósztapári odiosus pénzek.

A jegyző felolvassa feszült figyelem mellett a zombori kir. törvényszéktől beszerzett aktaeseméből a zombori törvényszék ítéletét, mely így szól: Tíz év előtt Ósztapár község bírája átadott 28 drb. kötvényt Drakulics Pál ügyvédnek behajtás végett. Drakulics ezen ügyben eljárta, a kötvények nagyobb részét beszedte a pénzt a többszöri felszólítások dacára ki nem adta, se számadást nem adott. A község ekkor Dr. Molnár Gyula zombori ügyvéd által feljelentést tett a szabadkai ügyvédi kamaránál. Az ügyvédi

kamara fegyelmi választmányá a tette az egész ügyet örömeleges elbírálásra a zombori kir. törvényszékhez. A zombori kir. törvényszék elmarasztalta Dr. Drakulics Pált abban, hogy a nem értékesített kötvényeket azonnal adja ki és adjon számadást. A szegedi kir. tábla megerősítette ezt azzal, hogy Drakulics a behajtott pénzt azonnal adja ki. Ez ellen is felfolyamodott Dr. Drakulics a Curiahoz, mely kimondta, hogy Drakulics végrehajtás terhe mellett köteles a felek részére behajtott pénzt azonnal kiadni, mivel az ügyvédnek perköltség címen visszatartási joga nincsen, ha van követelése úgy azt külön per útján a felekkel szemben érvényesítheti. A per 6—8 évig eltartott és a végrehajtás foganatosítva is lett tekkügyi előjegyzéssel. — Itt meg kell jegyeznünk hogy éles vita fejlődött ki Tetétleni és Balassa védő között, hogy ezért Drakulicsot semmi baj sem érte a kamaránál.

Itt Balassa védő kifejtette mi az ügyvédi tisztességes eljárás, hogy a tekek — a beszedett pénzeket azonnal és ha pláne kéri 24 órára azonnal ki kell fizetni, — de nem ami mint a jelen esetben bizonyítva van, hogy Drakulicsot nemcsak felszólították, hogy adja ki a beszedett pénzeket, de 6—8 évig perlekedtek is vele, — ez pedig az ügyvédi honestással alig fér össze. Donoszlovits tehát joggal irhatta hogy e pénzeket beseperte — és joggal mondhatta, hogy odiosus pénzek, mert azok valóban odiosusak voltak. **Tetétleni:** De nem volt nagy összeg. **Balassa:** Néhány forint a szegény embernél már nagy összeg, Drakulicsnál talán nem! **Tetétleni:** De hiszen a szabadkai ügyvédi kamara ezen ügyben semmiféle fegyelmi intézkedést nem is tett. **Balassa:** Persze hogy nem tett, mert Ósztapár községe sem jó helyen kezdte a dolgot, hamarabb kellett volna pert indítani és az ítélet után kellett volna az ügyvédi kamarához a fegyelmi ügyet feljelenteni. Azután itt konstátálom, hogy a zombori kir. törvényszék is hibát követett el, mert az ítéletében ki kellett volna mondania, hogy az összes iratokat átteszi a szabadkai ügyvédi kamarához, hogy Drakulics ellen járjon el. Az tehát, hogy az ügyvédi kamara nem ítélkezett ezen ügyben még nem rontja le azonténybeli és bizonyított körülményt, hogy Drakulics a felek részére behajtott pénzeket visszatartott és csak hosszú 8 éves perlekedés után, végrehajtás mellett adta azt vissza.

Tetétleni: Újlag kéri gróf Apponyi Albert és társai, id. Szemző István és társai megidézését kik politikai véleményét fognak mondani Drakulics fölött. **Balassa** ellenzi, s nem hiszi, hogy inkonzekvenziába esen a törvényszék, aki már tegnap kimondta azon helyes elvet, hogy az újabb perrendtartás vonatkozó szakasza szerint erkölcsi tanuknak helye nincs.

Tetétleni: Akkor kérelmezi az itt részint megjelent és Szeged városban lakó következő urakat kihallgattatni, kik közül többen egy hivatalban voltak Drakulicsal és politikai szerepléséről és polgártársainak bizalmáról tanuskodhatnak. Kéri: Dr. Konyovics György, Wéber Ferenc,

Orkonyi Ede és végül báró Vojnits István sürgős megidézését aki a viczinálisról adhat majd felvilágosítást.

Balassa védő ellenzi e tanuk megidézését, mert ezek megint mint erkölcsi tanuk szerepelnének itt, pedig azt nem engedem meg az újabb perrendtartás. De ellenzem báró Vojnits István megidézését azért is, mert bár nagy tisztelő is vagyok én báró Vojnicsnak — nem szabad róla azt fel sem tételezni, hogy ő itt megjelenne, nem az igazat mondanná meg, de hogy elmondja mikép szedte le a lábáról e viczinálissal Drakulicsot, oly naivnak ne tessék a törvényszéket gondolni, hogy az, az ily dolgot már előre ne mérlegelje. Jól tudjuk mi azt Magyarországon, hogy mikép és mily szolgálatért adják a viczinálist — azt az adományozó de a közvetítő se fogja sosem nyilvánosan hangoztatni, még kevésbé a törvényszék előtt eskü alatt megvallani.

Elnök: A sajtóbírótság a vádló képviselője által kérelmezett tanuk megidézését nem rendeli el.

(A tárgyalás folytatását úgy a vád mint pedig a védbeszédet, egész terjedelmében lapunk vasárnapi számában fogjuk közzélni.)

Hirek.

* **Áthelyezés.** Ifj. Latinovits Pál főispánunknak szép reményekre jogosított fia, az osztrák-magyar bank szabadkai főköjének hivatalnok, az intézet budapesti osztályához lett áthelyezve.

* **Kinevezés.** Schmausz Endre főispán Jánosy Boldizsár szigorló orvost a bajai közközlőházhoz alorvosnak kinevezte.

* **Városi közgyűlés.** Zombor szab. kir. városi törvényhatósága 1903. évi november hó 30-án (hétfőn) délután 3 órakor a városháza termében rendes közgyűlést tart.

* **Zombor szab. kir. város gazdasági és pénzügyi bizottsága** 1903. évi november hó 28-án (szombaton) d. e. 1/2 óra körül ülést tart.

* **Színházi hír.** Csütörtökön Balláné Csik Irén első felléptéül Soupeé Ferencz elévülhetlen operetteje a „Boccaccio“ kerül műsorra a czimszerben Ballánéval. — Pénteken ujdonság „X. asszony“ francia bohózat a „Vígcsinhaban“ műsorából, bérlet-szünetben. — Szombaton „Petaud király udvara“ Delibes Leó bájos operetteje. — Vasárnap délután „Falu rossza“, este ujdonság itt először „Bob herceg“ operette Martos F. és Huszka Jenőti, mely a budapesti „Népszínházban“ egymásután több mint 100 előadást ért meg — általános bérlet-szünetben — szelvény és kedvezmény jegyek ez előadásra nem érvényesek. A czimszerpet Balláné Csik Irén adja. Jegyek már szombaton d. u. 3 órától váltakozó.

* **Színházi rovatunk** térszükö miatt jövő számrá maradt.

* **Nyugalomba vonulás.** A szabadkai vasuti állomás főnök Hebling Ferenc, akit széles körben ismertek és szerettek, — 40 évi szolgálat után nyugdíjba ment. Tisztelői nagyszabású búcsú bankettet rendeztek tiszteletére.

* **Bácsér vízi társulati ülés.** A bácsér vízi társulat 1. hó 24-én d. e. 9 órakor a község-háza tanácstermében rendkívüli közgyűlést tartott melynek tár-

gyai a következők voltak: 1. a szenttamási legfelső malom megvételére kiküldött bizottság jelentése. 2. elnöki jelentés Butor József ingatlanáról víz levezetése előlhaladottságáról. 3. Bács-Bodrog vármegye gazdasági egyesületének átirata fűzveszköz dugványozása tárgyában. 4. Wámoscher Mihály indítványa partörök megszüntetése s állandó rétmester alkalmazása iránt. 5. Egyéb indítványok.

* **Eljegyzés.** Posvai G. János Szilágyi községi tanító eljegyezte Szabó Lujza kisasszonyt, községi tanítónőt ugyanott, Szabó János zombori polgár kedves és szeretetreméltó leányát.

* **Öngyilkosság.** Trudity Milán, 27 éves csónopiar nőien kereskedő f. hó 20-án reggel öngyilkossági szándékkal megöltte magát, de hosszas és nagy szenvedés után, még csak 23-án éjjel halt meg. Tetének oka ismeretlen.

* **Tanítók fizetése és a quota felemelése.** A zombori összes felekezeti iskolák tanítóit és hitközségei a városhoz folyamodtak segélyért. A város közgyűlése egy 9 tagú bizottságot küldött ki. E bizottság e napokban tartott ülést, a melyben Kozma Lászlónak nagy lelkiismerettel és szakavatottsággal készítet javaslatát beértesztette és a bizottság tagjainak tanulmányozás végett kiadta. Főbb vonásokban a tervezet a következő: A róm. kath. hitközség által kért 8400 korona évi felemelés teljesen indokolt és 1903. jan. 1-től leendő utalványozását a kiküldött bizottság tiszta lelkiismerettel ajánlja; a görög keleti hitközség nem segély ezimén kéri, hanem, hogy a tanítók fizetését föl-emelje, — tehát a hitközségnek, mivel ugyan szükséges de méltányosságból a lélekszám arányát véve alapul 1007 koronát; az izraelita hitközségnek szintén 261 korona segélyemelés ajánl ugyancsak 1903. jan. 1-től számítva. A bizottság e napokban e tárgyban ülést tart és ott véglegesen dönt a javaslat fölött, mely valószínűleg a legközelebbi városi közgyűlésen fog tárgyalatni.

* **Agárverseny a „Bácskai billikomért”.** A Bács-Bodroghvármegyei Agársz Egyeslet által f. év november 15. és 16. án a szabadkai ugynevezett „Napnyugoti” ugarokban rendezett agárversenyekben a „Bácskai billikomért” (érték 500 kor.) összesen husz agár futott. A „Bácskai billikom” győztese lett bajjai Vojnich Simon „Kurdusz” nevű agara. A második díjak pedig a (téték felet) Fernbach Károlyné „Czifra” nevű agara nyerte el. Az agárversenyeket a „Bárán”-számloda disztermében lakoma fejezte be.

* **Czim adományozás.** Dr. Valihora Agoston kanonoknak, a nagyobb papnövélde igazgatójának Ő felsége a szent Magdolnáról nevezett préposti czimet adományozta. A volt prgl.-sz. iváni plébánosnak, a kitűnő pedagógus és egyházi író e kitüntetésére vármegyénkben ismerősei között nagy örömet keltett.

* **A pálinka gonosz ital.** Már mint iskolás gyermeket bizonyára tanították Nikolics László sz. tamási kovácsmestert arra, hogy „a pálinka gonosz ital, aki iszsa, korán meghal”; de ő megfélekedve erről, napjában mintegy 15—20 decai pálínkat fogyasztott el a hozzá közel lévő korosmáros örömeire. De végre titt az óra s a közmondás beteljesedett, mert e hó 19-én 18 decai pálinka bevétel után hirtelen meghalt. Szívzélhűdés érte.

* **Egy főszolgabíró a fényűzés ellen.** Dr. Balaton Gyula, főszolgabíró a nép életét figyelemmel kíséri és minden évben egy-egy társadalmi félszegsége mutal rá és odahatni törekszik, hogy e veszélyt horó hibából népünk meneküljön is. Legutóbban a társadalmi élet ördögi fény-

űzéséről és az ennek nyomán kelő feltűnési viselkedésről mond el megszívlelendő sorokat abban az átiratban és kérelemben, a melyben a kerület összes, valamennyi felekezeti papjait munkatársul hívja fel arra, hogy eme, veszedelmesen terjedő felely gyógyításában, fekezésében segélyre legyenek.

* **A rendőrök ellensége.** Semmiképen sem tudott megbarátkozni Krizsik József esantavéri legény Bugris Péter rendőrrel és társával, akik őt a csantavéri Vas-téle korosmában esendre és rendre intették. Bántotta, hogy e két rendőr még mulatozás közben is bántani akarja. A rendre figyelmeztető felhívásnak nem is engedett, hanem neki ugrott. Bugris Péternek, fojtogatni kezdte s mindenárcu ki akarta tozani a kardját, hogy ezzel a kezében ő lehessen a helyzet ura Bugris Péter és rendőrtársának azonban sikerült a dühögőt megfékezni, sőt be is kisézni. Hogy ezért még az utcán is gyilkosoknak, rablóknak ezimezte a rendőröket; ezt egész Csantavér tanúsíthatja, mert lamájára álmából fölébredt egész Csantavér és kirohant az utcára az esemény megbámulására. Ezen magaviseletét a szabadkai törvényszék hatóság elleni erőszak vétségének minősítette, s Krizsik Józsefet nyolcz napi fogházra ítélte. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, vádlott azonban felbuzgett.

* **Vörheny Szt-Tamáson.** Ezen járványos és a gyermekek életét fenyegető c-unya betegség Szt. Tamáson íjesztő mérvben lépett fel. A hatóság a szükséges intézkedéseket megtette.

* **Az úvidéki állami tisztviselők — és a fizetés rendezés.** Az úvidéki m. kir. áll. tisztviselők állandó bizottsága e hó 29-én d. u. 4 óraker a kir. törvényszék esküdt-zéki tanácstermében gyűlést tart, melyre az összes állami tisztviselők meghívatnak s melynek tárgya: a miniszterelnök urnak — a magyar áll. tisztviselők orsz. egyesületének küldöttségéhez — a fizetésrendezésre vonatkozó törvény tárgyában intézet válasza.

* **Jótekonyság — akadályokkal.** Egy jótekonyságáról Baján városzerte — kevésbé ismert városalja szívének nemes sugallatától indítalva, a minap azzal az ajánlattal állott elő, hogy belvárosi házát a színház czéljaira odajándékozza, de csak oly föltétellel, hogy ha a város élte végeig 3000 korona évi járadékot fizet. Holta után pedig örökösének évenként 1200 koronát juttat. Ezenfelül ha nem csalódnak, kiköltött magának és családjának minden szinüclodás után egy bizonyos összegű tantiémet. I ingyenes páholyt, két számozott ülőhelyet, a színház homlokzatán egy nevével viselő aranybevésett enlétkéblát, holta után az összes bajai templomokban tartandó hetenkénti hálaladó is-tentiszteletet és a szentszéknél külön névnap kioszközlést.

† **Halálozás.** Marschall István, m. kir. pénzügyi számtiszt f. hó 21-én Nagybecskerekben jobb létre szenderült. Kartársai külön gyászjelentéssel tudatták gyászukat.

* **Kincstári parcellázás a Bácskában.** A földművelésügyi miniszteriumban folytatják azt az akciót, melyet a bácskai kincstári birtokok parcellázása körül már régebben megkezdettek. Ujabbban az adai határban 48, az ó-becei határban pedig 300 hold körül eladás alá, két holdat kitevő egyes parcellákban. A hold kikiáltási ára 8—900 korona között váltakozik, tudni kell azonban, hogy az árverésre jogosult kisgazdák szinte szédületes magasságig korhácsolják az árakat. Az árveréseken feddhetetlen jellemi adai, illetve ó-becei lakosok vehetnek részt. Két birtokrésztlenél többet csak családos egyének szerekelhetnek, ezek is minden gyermek után csak egyet-egyet.

* **Fölmentett leányszöktetők.** A szabadkai kir. ügyész „nőragadással”

(ez a terminus technikus) vádolta Zvekics Dusánt, Zvekics Milant, Budulaski Nesztor és Gyalinác Velykót azért, mert elragadták a szépséges Konyovics Bonját Moholról, hogy az később felesége legyen Zvekics Dusánnak. Kocsin hozták az elrabolt leányzó O-becsőre Popov Novák szállására, itt tartották 8 napig s édes atya ekkor is csak a rendőrség segítségével kaphatta vissza leányát. A szabadkai törvényszék büntető tanácsa, melynek elnöke Szerdahelyi Sándor volt, kedden foglalkozott a leányrablók büntütyével. A vádhatóságot Eperjessy Béla kir. ügyész képviselte, a vádlottakat Klein Mátyás dr. védte. Különt azonban a tárgyalás folyamán, hogy az elragadott Bojana leányzó maga kérte a szerelemnek ezen regényes kinyilvánítását azért, mert Moholón és környékén ez így divik. Ezeknek alapján a törvényszék a leányszöktető legényeket fölmentette.

Nyiltér. *)

Azon barátaim, ismerősoim, lapunk munkatársak és tudósítók, de több vidéki ismeretlen tisztelőim is, kik sajátóperem felmentése alkalmából engem üdvözölő iratalkat elhalmoztak, — mig azokra külön válaszolok, — fogadják ez után is hálás köszönetemet.

Zomborban, 1903. nov. 25.

Dr. Donoszlovits Vilmos.

Csarnok.

Dal.

Ha rám borul az alkonyat,
kítárom az ablakon,
Nézem, nézem a felhőket
és a szellőt hallgatom.

Úszó felhőm, szellő ajkán
szívemet küldöm hozzád . . .
Alkonyatból késő éj lesz,
s válaszod még nem hozzád

Visszajött a felhő végre:
búbánatos az arca;
megjött vele a szellő is,
az meg, mintha zokogna.

Egyik sem szól, csak amikor
kérdem: mi az izenet? —
sírva fakad mind a kettő:
siratják a szívemet.

L.

Irodalom.

— **Magyar Könyvtár.** E kitűnően szerkesztett vállalatból, mely az olcsó és jó könyvek elterjesztése körül oly fontos hivatást teljesít, újabb négy szám jelent meg. Az egyik, a 354., Gorkij Maximnak a nagy orosz elbeszélőnek három művét tartalmazza: A tévedés, A khán és fia és a Dal a sólyomról címűeket, melyek közül kivált az első, csodás fényben mutatja be a költő jellemző erejét. Az van benne elmondva, hogy egy örült ember mellett viraszókú ifjúra lassan-lassan mint ragad rá amannak lelki betegsége; egyike ez Gorkij legművésziőbb és méltán legnagyobb híre kapott novelláinak, Fordítója: Ambrozovics Dezső. Magyar novellisták közül most Lengyel Laura kerül sorra, kitől a 356. szám egy Tavasz mese című hosszabb elbeszélést közöl; érdekes meséjű és rendkívül poétikus történelm van benne elmondva. A régi irodalom klasszikusai közül C. Sallustius Crispus legnevezetesebb műve

a Jugurtha-háború szerepel e sorozatban (352 — 353. szám). Ezt a nagyérdékű munkát Várdai Béla oly kifűnően, oly hű és tolyékony magyarsággal álltette át, hogy ebben a köntöshen bizonyára minden művelt olvasó szívesen fog vele megismerkedni. A „Magyar Könyvtár” egy-egy számának ára 30 fillér: az összes számok jegyzékét minden könyveskereskedés útján meg lehet kapni, vagy közvetlenül a kiadó-cégtől: Wodianer F. és Fiaitól (Andrássy út 21).

— A „Vasárnapi Újság” november 15-iki száma 25 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „A Ház elnöke” (Perezel Dezső arcképevel). — „Az alelnökök” (Jakabffy Imre, a képviselőház új alelnöke arcképevel). — „Epilógus” Költemény Szabolcsa Mihálytól. — Regénytár: „Aranyfűst”. Regény. Irta ifj. Korányi Frigyes (Goró Lajos rajzával). — „A tudós családja” Spanyol regény (képekkel). — „A cimborák” Elbeszélés. Irta Gorkij Maxim. Oroszról fordította Ambrózovics Dezső. — „Pettenkofen” (képekkel a Nemzeti Szalon kiállításából). — „Jantjki Mátvás vázlatai” (képekkel). — „Deák Ferencz levele Kossuth „Pesti Hírlap”-járól. — „Deák Ferencz apjának levele” Eötvös Károly gyűjteményéből. — „Gróf Bethlen Gergely, (arcképpel és képpel síromlékének felavató ünnepélyéről). — „Anonymus szobrá” (képpel Ligeti Miklós szoborműve után). — „Borchgrävin Karsten dalsarki kutató-utazó” (arcképpel és képekkel Borchgrävin utazásából). — „Az olasz királyi pár Parisban” (képekkel). — „Salamon Odón” (arcképpel). — „Az olasz pénzügyminiszter ügylikossága” arcképpel). — Egy kétemeleto-ház veszedelme Budapesten” (képekkel az Orszé-ház beomlásáról). — „Haláltetés az állatoknál. — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyetlek, Sakkjáték, Képtalány- Egyveleg, stb., rendszer heti rovatok. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedéven négy korona, a Politikai Újdonságok-kal és „Világkróniká”-val együtt hat korona, Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóiul-talában (Budapest, IV. ker., Egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

HIRDETÉSEK.

MERCUR váltóüzleti részvénytársaság
BUDAPEST, V., Fűrdő-u. 3. sz.
 vesz és elad

vidéki takarékpénztár- és bankrészvényeket, tőzsdén nem jegyzett papirokat és azokra, valamint minden egyéb értékpapír és sorajegyre igen előnyös feltételekkel.

Dual- és tőzsdéjegyeken szakszerű felvilágosítással ingyen szolgálunk.

BANKOSZTÁLY. SORSJEGYSZTÁLY. VÁLTÓSZTÁLY.
 A n. kir. szab. osztályosorszájkéto felárulnióhelye, Sorajjegyek csekely hárú részlet köztelése, előnyös sorsajjegytársaságok. Sorajjegybiztosítás: legelőcsőbb díjazásban kívánatra bérmentve

Rövid levélczím:
MERCUR. Budapest, Fűrdő UTCZA.
 Részvénytőke korona 1.000.000.

A zombori vonatok érkezése és indulása.

Ervényes 1903. évi október hó 1-től.

Érkezés.	Indulás.
Szabadka felől.	Szabadkára
6 óra 30 percz reg.	4 óra 40 percz reg.
3 „ 31 „ délután	11 „ 27 „ délelött
8 óra 27 percz este	8 „ 40 „ este
Gyorsvonat:	Gyorsvonat:
7 óra 17 percz este	8 óra 17 percz regg.
Gombos felől.	Gombosra.
11 óra 16 percz délel.	3 óra 41 percz délu.
8 „ 24 „ este	6 „ 40 „ reggel.
Gyorsvonat:	Gyorsvonat:
8 óra 13 percz regg.	7 óra 21 percz este.
Baja felől.	Bajára.
3 óra 23 percz d. u.	7 óra 05 percz reg.
6 „ 25 „ reg.	4 „ 05 „ délután
Ujvidék felől:	Ujvidékre.
6 óra 20 percz reg.	2 óra 25 percz reg.
11 „ 20 „ délelött	6 „ 51 „ „
7 „ 00 „ este	3 „ 51 „ d. u.

Nyilttér*)

Egy hozzánn juttatott levél szószerintigy szól:

Tek. Wilhelm Ferencz gyógyszerész úrnak es. és kir. udvari szállító Neunkirchen Alsó-Ausztria.

Kérem nekem 2 csomag Wilhelm-féle antiarthritische antirheumatische vértisztító teát póstai utánvétel mellett küldeni. Mindazon sok közül, ki hozzájón, megkér, szerezsek be neki ily teát. Köszönöm tehát önnek ezen csodaszat, Isten fizesse meg önnek. Tadm, hogy nekem a legjobb szer.

Még egyszer köszönöm önnek ezen jó szert én tudom, mert a télen 3 hónapig betegen feküdtem. Az ön esoda trájá egész-egéssé tett. Szeretném ha minden beteg ezen esoda teát bevénne.

Kiváló tisztelettel
Steiner Mátvás

1 csomag 2 korona helyben.
 1 póstacsomag 15 csomagal 24 korona bérmentve minden póstaállomásra.
 Kapható a legtöbb gyógyszerüzában.

*) Ezen rovatban közlötékért nem vállal felelőséget a szerk.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Szőlőoltványok

melvly megereodéséért felelősség vállaltatik!

Amerikai alanyon készült legkiválóbb csemege- és borfajokból teljesen fajtisztában, tökéletesen forrott, dús gyökérzetű példányok szokványminőségben mérsékelt árakon, össi vagy tavaszi szállításra megrendelhetők a

Küküllömenti Első Szőlőoltványtelepnel. Medgyesen (Erdély.)

Tulajdonos **CASPARI FRIGYES** okleveles szőlész, az erdélyrészi sz.-gazdasági egylet szőlészeti és botanizati szakelőadója. Barbu A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepeinek igazgatója. N.-Küküllő vármegye v. szőlészeti biztos, stb.

Lugas szőlőoltványok szintén mérsékelt árakon.

Készlet egy millió.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

500 forintot fizetnek annak, ki Bartilla-logvinezek használat, mellett (üvegeje 35 kr.) valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 kr. **Bartilla-Winkler Ed. Wien**, 19/1. Sommergasse I. Kapható Zombor összes gyógyszerüzáiban. Kérjünk határozatlan mindenütt Bartilla-féle fogvizet. (Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 2 fnt 60 krért.

Svájci óra-ipar.

Csak 16 kor.



Svájcórókék, tisztelnek, poszt-, vasúti- és rendőrszolgálatoké, a legújabb miniatűrűknek, kinek jó órára szükségé van, szives tudomására hozzuk, hogy mi az eredeti genú 14kar, elektro-arany-plaque szeméto órák - Gias-hütte rendszer egyedül elarúsítást ávitvük. Ezen órák antimagnetikus precizitás szerkezettel vannak ellátva, legpontosabban vannak szabályozva és kipróbálva és minden egyes óráért három évi írásbeli jóátállást vállalunk. Az órátokok, melyek három fedélből, egy rugós fedélből (Císváon) és álló, nemcsak eslegelőtőabb kiállításnak is az utonnan feltalált abszolút vértelozatlan ameriki goldin erből készűnek,

azonkívül egy 14karat aranyemlézű vannak átvonva, miálta ily eredeti hasonlatosságuk a valódi arany óráchoz, hogy meg azedűk által sem különbözthetők meg egy 300 korona érték valódi arany óráttól. A világ egyedül órája, mely soha sem veszteli el valódi arany kinczését 10.000 utánrendelést és körülbelül 3000 díszelő levelet kapunk 6 hónap letöltésá alatt. Ara egy őrí vagy nő órákat csak 16 kor, véms- és bérmentve. Minden órához egy börtök ingyen. Legújotabb és letelegesebb arany-plaque-órák és hölygek részere (nyakláncok is) 3, 5 és 8 korona. Minden meg nem felelő órá kifűzés nélkül visszavetjük, miálta semmi nem lehet. Szakúldes utánvi vagy a pénz előleges beküldése ellenében. — Rendelmenyek intézendők: **Uhren-Versandhaus „Chronos” Basel I. (Schweiz).** Levelek Svájca 25 fill., levelezőlapok 10 filléres bélyeggel ellátva küldendők. — Magyar levelezés.



SZŐLŐLUGAST

Itlessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobbraze ha megnoí, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőterés idején a legkivűnőbb muskátly és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincoen ó ház, melynek fala mellett a legelőcsőbb gondozással felnevelhető nem volna, esenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb díszre, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legelőtőatöbb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretéssére vonatkozó, szines fénynyomata katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldök meg, aki címzett egy levelezőlapon tudatja.

Czím:

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kálya, u. p. Székelyföld.



Ön kétségbe esik,

mert gyermeko folyton sír. Ön nar mindelefőle házi szerk alkalmazott. Orvosa mar nem tról tanácsot adni. Ezen állapotok a pelenka okozta, mert nem elégé paha, a vasárnok sűrűn a gyermeko: A száma gyermekorvos és szőlészeti állal állított bytűnkos pelenka alkalmazása mellett azonban a gyermek mindekor jól fogja megá érezni. Ezekben sem varak, sem szegély mincse, megaká dályozatik a gyermek sebzéséit, nem kell sem más goronni sem feltűnőit és nem drágababak mint a többiek. Egy fűzetet ár 10 korona. Megrendölésnek a fozerkűldési helyre intézendők: **M. PAPP, Wien, VII., Mariahilferstrasse 33**

Megifjodás és az élet meghosszabbítása



Érhető el a híres dupla Volta-kereszt viselésével. Azoknál, akik a dupla Volta-keresztet...

bajknál felülmutatottan szor: cisz és közsévy. Idegbi, ideggyengeség, álmatlanság, hideg kez és lábak, fejfájás, szédülés, gyomor, influenza, köhögés, síkesség, fátalgás, fej és fogfájás stb.

Nők, leányok... Mielőtt ideben mindannyiszor tiszteljék a Volta-keresztet, mert ez csaknem mindig onyhit a fájdalmakat a villamos áram megújítja a káros következményektől, a melyek már annyi fiatal életnek okozták halálát a havi bajok kritikus idején.

Darabja csak 4 korona.

Volta-áramlások hasonló áraton. Beszélkedés csak a pénz előleges beküldése után vám és bérmentve.



Uj fűrészségre és életvidám sárga. Uj öblítőstomra, Uj onyhitő felhőszégre, Uj munkabakrára, Uj boldogbirta...

A. Dr. Sanden-féle villamos öv

morfműbeteget, idegletettség, hisztérikus nyaralás övet, zártalanságot, szédülést, hátrányozást, zombot, hátródobogást, verőbást az agyba, azoldást, hypochondriát, asztmát, fátalgást, hideg kezeket és lábakat, agyvizelőst, börtöbteget, bőros lélegzetet, kölköt, fogfájást, női betegségeket stb. Ott a hol már minden hibaváló vált, tessék megkísérélni!

Dr. Sanden-féle villamos övet.

Minden gyöngye férfi, asszony és gyermek viseljen Dr. Sanden-féle villamos övet! Ezer női ezer meggyőnyvel bizonyítja a nagy-eredő eredményt, nemesek nálunk, de a szűföldön is. Ára darabonként 10 korona.

Beszélkedés csak a pénz előleges beküldése után vám-és bérmentve. Megbizósítók a következő címre intézni: Leopold Epstein, Basel (Svájcz), FALKENBERGSTRASSE 31.

Bevetelre Brájoeba 25 filléres, levélaplapokra 10 filléres bilyog jó.

Magas jutalékkal felvételnek

bármily állásu megbízható egyének budapesti bank házában sorsjegyeknek részletfizetése való eladására, az 1883. évi XXXI. t.-e. alapján. Tőke és közezkait nélkül némi szorgalommal könnyen elérhető havonta 300-500 korona kereset.

Ajánlatok intézendők a „Szerepese Híradó” kiadóhivatalának, postafiók 180, Budapest.

Csakis Selle és Kary-féle



kérjünk.

Legjobb tisztító szer

minden finomabb cipőhöz. Sárga és fekete. Különösen ajánljatik Boxealls-, Osearini-, Chevreaux- és Lack-cipőkhöz.

Bécs, XII.1.

Gyümölcs-főzelék és húsconservokat... „Első Kecskeméti Conservgyár” Kecskeméten. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Fernolendit... Cs. és k. udvari szállító. Czipfőnyémaz legjobb fénymaz a világon és kenőes világos és fekete czipőknek a legszebb fényt adják és a börtartassá teszik.

FASSBENDER-FÉLE FÜGEKÁVÉ A LEGJOBB PÓTKÁVÉ. Kapható: Mayer István urnál Zombor.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka. A VÖRÖSMARTY-ALBUM... A Pesti Napló, amely eddigelé az Eember tragédiáját, Arany János balladái Zichy Mihály illusztrációival, Kalona József Bánk bánját, a Költők-Albumát, tavaly a remek kivitelű Zichy-Albumot, stb. adta olvasóinak a könyvpiac általánosan fellünést keltő kiállításban, az idén eddigi kiadványait telülmülő cénnyel és pompával aranyvásznon kemény kötésben a VÖRÖSMARTY-ALBUMOT...

A haj újranövése! Nincs többé kopaszág!

Egy említett méltó szer, mely förtök, nék és gyermekek hajjának újranövését elősegíti. Megkapadja a hajhagymák, melyek a kopás, verás, párosítás, és egyéb okok miatt elhaltak, új életre keltésére és újranövésére a hajot. A szőrszálak újranövését elősegíti, és a hajhagymák új életre kelését elősegíti. A hajhagymák új életre kelését elősegíti, és a hajhagymák új életre kelését elősegíti.



A bécsi „Medizinisches Chirurgicalisches Centralblatt” orvosi szaklapján 1901. december 27-én megjelent közlésben egy feltűnő keltő cikket közöl, melyben konkrét esetekben mutatja be Dr. Kulcszky ismert bécsi orvosnak a Lovacrinral tett kísérleteit és elért fényes eredményeit. Dr. Kulcszky érdekes közléseiből világosan kitűnik, hogy a Lovacrin a legbiztosabb és leghatékonyabb hajnövekedést elősegítő, a kopaszág, hajhullás és korpás ellen. Nincs mentőgömb a korpás, a hajhullás, a kopaszág ellen, mint azt a fenti kép mutatja.

Néhány orvos véleménye:
 „A Lovacrin” itt hat a szőrhórák (korpáskegés) elfolyvám (hajhullás) kitűnő szolgálatát, és mindig azon leszek, hogy alkalmas esetekben megpróbálom alkalmazni. Mindenesetre kérek nekem még három üveg Lovacrin-t. Dr. Ladislaw Boruch, orvos, Lemberg. — Az én által lekezdött Lovacrin-nal négy esetben ideiglenes kopaszág, illetve beteges hajhullás ellen igen kedvező eredményt értem el és szívesen ajánlok továbbra is a Lovacrin-t. Dr. Keresztély, orvos, Budapest. — Főhivatásom fölött a Lovacrin-t széles körben alkalmaztam és így mondhatom, hogy az emberek kopaszodásának és hajhullásának ellen igen jó szolgálatot tett, melyek fölött az én főhivatásom. Dr. Garner Lajos, orvos, Zólym. — A Lovacrin-t mostanában igen meg vagyok elégedve a használattal. Nincs mentőgömb a korpás, a hajhullás, a kopaszág ellen, mint azt a fenti kép mutatja.

M. Feith, Wien, VII. Mariahilferstrasse 38



Milili nőleg használja a FEOLIN-t.
 Kérdezzé csak házi orvosait, hogy a „Feolin” nem a legjobban ismert és legbiztosabb hajnövekedést elősegítő és a kopaszág, a hajhullás, a kopaszág ellen. Nincs mentőgömb a korpás, a hajhullás, a kopaszág ellen, mint azt a fenti kép mutatja.



Egészséget a betegeknek, erőt a gyengének!

Jurisics

Jurisics Miklós felszabadított a török járom alól és Jurisics Péter gyógyszerész Pakráczon megszabadít a betegségtől kitűnően ható szerrel által. A Jurisics-féle Pakráci cseppek oly csodaszorú balszam, melynek egy házban sem volna szabad hiányozni, mert a Jurisics-féle Pakráci cseppek legbiztosabban gyógyítják a gyomorhajt és székrekedést, gyomorgörést, reudetűen székürítést, étvágytalanságot, aranyeres bántalmakat és ezzel kapcsolatos fejtájtást, gyomorgörést, felbűtűtést, sápkört, székűtést és mindenfajú gyomorkarűtást, de a legényesebb sikorrel alkalmazatik külsőleg is nevezetesen dagatok, égés sebek, szaggatás és kűsvényes bántalmaknál, mert a hol semmiféle szer nem használott, ott a Jurisics-féle Pakráci cseppek Ez számtalan hálynyilatkozat minden országból bizonyítja.

A Jurisics-féle Pakráci cseppek megrendelhetők Pakráczon 446. sz. Árak használati unistással, láda és postaköltséggel: 12 üveg kor. 5.— 36 üveg kor. 12.40. Minden 12 ü, után egy üveg Pakráci 8.60. 48 „ — 16.— ráci cseppek ráadásul ingyen Kűhögés, tűdűfűtés, torokbűj, rekedtség, nehéz lélzés, oldalnyílalás, influenza és hurut ellen fellűtmű: atlan szer

a Jurisics-féle Szlavoniai növénynedv.
 Ára: 2 üveg kor. 3.40, 4 üveg kor. 5.80, 6 üveg kor. 8.20
Hideglelés és láz ellen kitűnő szer a „Febrifugo”
 mely rendkívűl gyorsan és biztosan hat. — Ára: 2 üveg kor. 4.20, 4 üveg kor. 7.—, 6 üveg kor. 10.—
 Szlavoniai növénynedvből és „Febrifugo”-ból két üvegnél kevesebbet nem lehet rendelni. Ezek rendelésénél is egy üveg Pakráci cseppek ingyen kapunk.
Jelszavam: Egészséget a betegeknek, erőt a gyengének!
 Főraktár Budapestben:
Török József gyűgytárban Király-utca 12.



Vidmarics Pótor magyarázza a Pakráci cseppek csodaszorú hatását.

A szénkénegezési idényre!

Legpontosabban adagoló, legegyszerűbb szerkezetű és legtartósabb

szénkénegefecskeendő az „EGYSZERÜSÉG”

Kosinszky Viktor igazgató szabadalmazott szénkénegefecskeendője.

Kizárólagos gyártása és eladása Schottola Ernő czégnél

BUDAPESTEN, Andrásy-út 2.

A szénkénegefecskeendő ellenőrzésére szolgáló mérőhenger ugyanitt kapható. — Bő ismertető leírást és utmutatást a gyérítő eljáráshoz ingyen és bérmentve küldöm meg.

Egészségi-nadrágtartó

Mach-szabadalom, — kapható elegáns kartonokban á 50 kr., 1 frt., 1 frt 25 kr. 1.50. Fiuknak 25, 35, 45 kr.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék

urak és fiuknak; kapható Zomborban Bikár Milutin, Goldfáhn Sándor és fia üzletében és a gyárosnál: k. k. ausschl. priv. Hosenträgerfabrik **Fr. Mach Brunn.**

Oblát Károly könyvnyomdájából, Zomborban.